

Declaratia de presa a presedintelui Romaniei, Traian Basescu
(06 mai 2010)

Buna ziua! Cred ca atmosfera publica ce s-a creat in aceste zile, ca de altfel si ajunsa, impinsa pana la isterie pe la diverse posturi de televiziune, trebuie clarificata. In mod normal, n-ar fi fost treaba mea sa fac o astfel de declaratie, ci sunt probleme care tin de Guvern. Dar in urma speculatiilor - si aici eu trebuie sa fac mentiunea ca sunt oameni si mijloace mass-media care deliberat intretin o profunda atmosfera de neincredere. Eu vreau sa le spun romanilor ca pot sa aiba incredere, ca Guvernul, Parlamentul, Presedintele stiu ce au de facut in situatia de criza economica actuala. Pentru ca au fost speculatii si pe tema intalnirilor pe care le-am avut in aceste zile, vreau sa va fac o declaratie completa, ca sa nu existe dubii si speculatii. Pe data de 4 mai, la ora 12:00, m-am intalnit cu Primul-ministru, cu guvernatorul Bancii Nationale, cu ministrii economici si cu specialisti de la Banca Nationala. Tot pe data de 4 mai, la ora 17:00, m-am intalnit cu reprezentanti ai Fondului Monetar International, ai Uniunii Europene si ai Bancii Mondiale, echipa de evaluare a progreselor pe care le-a facut Romania. Pe data de 5 mai, la ora 11:00, m-am intalnit cu Primul-ministru si cu guvernatorul Bancii Nationale, de asemenea, si cu un numar mare de ministri din domeniile economice. Si, in sfarsit, astazi, pe 6 mai, m-am intalnit cu liderii structurilor si formatiunilor politice care sustin guvernul. Intalnirea a avut loc la ora 9:30. Iar la ora 14:30 m-am intalnit cu Fondul Monetar International. Motivele acestor intalniri dense au fost legate de solutia pe care Romania urmeaza sa o adopte in continuare, pentru a face fata crizei si pentru a limita riscul crearii unor situatii extrem de dificile, nu numai ca efect a ceea ce se intampla in economia romaneasca, pentru ca aici sunt deja semnale pozitive, dar astept si trimestrul II, sa vedem daca evaluarea mea ca ne reluam cresterea economica din trimestrul III se va confirma, dar in primul rand, datorita influentelor evenimentelor economice care se produc in regiunea noastra. Am sesizat ca se atribuie solutii unor anumite institutii: ba FMI, ba, mai stiu eu, Uniunii Europene sau altor institutii.

Vreau sa stiti ca, de la bun inceput, de la bun inceput, atat echipa de evaluare condusa de Fondul Monetar International, Uniunea Europeana si Banca Mondiala, cat si Guvernul, au avut in atentie doua variante. Una din variante era varianta neincrederii si aceasta insemna cresterea TVA de la 19% la 24%, cresterea cotei unice de la 16 la 20% si reducerea salariilor in sectorul bugetar cu 20%, pentru a ne putea incadra intr-un deficit bugetar de 6-7%, 6-8% din produsul intern brut. A doua varianta era vraianta increderii, varianta in care Guvernul sa-si continue programele de restructurare masiva a cheltuielilor. Deci, repet, niciuna din variante nu poate fi atribuita cuiva sau altcuiva. Ambele au fost variante de discutie de la bun inceput. Pe varianta a doua, varianta increderii in capacitatea Guvernului, a Parlamentului si a institutiilor statului roman de a continua procesele de reforma, se va merge in continuare si scrisoarea ce se va semna, memorandumul ce se va semna la sfarsitul negocierilor cu Fondul va fi expresia variantei de incredere in capacitatea institutiilor statului roman de a reforma statul si de a restructura cheltuielile bugetare. Vreau sa intelegeti ca prima varianta, cea cu sporirea fiscalitatii in zone extrem de sensibile - TVA si cota unica - era varianta in care aparatul bugetar transfera din nou pe umerii economiei reale sarcina de a-i asigura veniturile de supravietuire. De asemenea, se transfera pe toata populatia sarcina de a genera mai multi bani pentru a putea fi mentinut aparatul bugetar urias pe care Romania il are. Nu in ultimul rand, cresterea atat de puternica a fiscalitatii ar fi insemnat blocarea sanselor de relansare economica rapida, adica in urmatoarele 3-4 luni.

Toate acestea si decizia de a se merge pe varianta increderii in capacitatea Romaniei de a se restructura au dus la stabilirea unor coordonate in care se va semna, in linii mari, scrisoarea catre Fond, pe care o va adopta Guvernul, speram in sedinta de miercuri, saptamana viitoare. Nu este o reteta usoara, dar este necesara. Si este necesara pentru ca in momentul de fata in economia reala lucreaza maxim trei milioane de oameni. Economia reala este cea care s-a restructurat puternic in anul 2009 si primele luni ale anului 2010. Ea a reactionat corect la criza. Cel care nu a reactionat corect la criza este statul, care nu si-a diminuat consistent cheltuielile. Si, ca sa fiu plastic - este o

imagine care imi vine in minte acum: statul arata asa, ca un om foarte gras care s-a catarat in spatele unuia foarte slab si subtirel. Si asta e economia romaneasca. Iar cheltuielile uriase ale statului s-au transferat pe cei trei milioane care lucreaza in servicii si in industria romaneasca. Acest lucru nu mai este posibil. Iar in ceea ce priveste principalele axe pe care Guvernul si delegatia Fondului vor discuta in continuare vi le pot prezenta si mi le asum si eu ca solutii, alaturi de Guvern. In primul rand este vorba de reducerea fondului de salarii pentru tot aparatul bugetar din Romania, cu 25%, iar pana la sfarsitul anului, sefii de institutii au obligatia sa-si faca selectia, sa-i aleaga pe cei mai buni si nu clientela politica, in asa fel incat in anul 2011, mentinandu-se anvelopa salariala si in speranta cresterii economiei, salariile sa poata reveni la cele pe care le au acum. Aceasta masura trebuie luata de la 1 iunie. De asemenea, in ceea ce priveste pensiile, Guvernul isi va mentine transferul de 1,7 miliarde euro la fondul de pensii, dar pentru a acoperi pensiile la nivelul actual - si numeric, si nivel de plata - ar mai trebui inca circa 500 de milioane de euro, care nu exista, acesti bani nu exista. Ca atare, este previzibila o reducere a pensiilor cu 15%.

De asemenea, se va proceda la reducerea masiva a subventiilor, iar banii recuperati din subventii vor fi alocati tintit catre cei care in mod real au nevoie de sprijin financiar. Ca sa fie lucrurile mai clare, vreau sa va dau urmatorul exemplu: sistemul de incalzire din Bucuresti beneficiaza de subventii masive din partea Primariei Capitalei, dar si a bugetului de stat. Fara deosebire de veniturile pe care le au, toti cetatenii din Bucuresti si firmele racordate la sistemul centralizat primesc incalzirea subventionata. Or, subventiile globale vor fi sistate si se va acorda subventie celor care au nevoie de ea. Nu sunt cuplat la incalzirea centrala, dar daca as fi, desi am cel mai mare salariu, teoretic, din Administratie, as primi acea subventie, cand, in mod real, ea trebuie adresata cetateanului care are nevoie de ea. De asemenea, ajutorul de somaj se va reduce cu 15%. Pentru ca v-am vorbit de salarii, as vrea sa fac o mentiune: toate salariile vor fi afectate cu 25%, inclusiv salariul minim pe economie, dar Guvernul va completa diferenta care este sub 600 de lei. Deci, salariul minim pe economie care va fi luat in considerare este salariul din sectorul privat. Si daca

prin diminuarea de la 705 lei, cat este in sectorul bugetar, cu 25%, se ajunge sub 600 de lei, nu va scadea salariul minim sub 600 de lei. Guvernul va lasa salariul minim in vigoare asa cum este, pentru cei din economia reala. In Romania functioneaza 16 programe sociale, marea lor majoritate aplicate inainte de alegeri: de la acordare de pampersi, pana la, stiu eu, venitul minim garantat. Ele functioneaza atat de independent una de alta, incat sunt persoane care cumuleaza patru, cinci ajutoare, din diverse programe, astfel incat le convine sa stea acasa fara nicio problema si castiga mai bine decat unul care merge la serviciu. Toate cele 16 programe sociale vor fi reanalizate si regandite, in asa fel incat ele sa isi atinga tinta si nu sa devina sursa de venit fara munca.

De asemenea, in ceea ce priveste solutiile ce vor fi aplicate in continuare, sunt vizate inclusiv acele exceptii care au decedibilizat actiunea Guvernului de a reduce sporurile exagerate si veniturile date in afara legii. Ma refer aici la cei care se afla in consilii de administratie, fiind in acelasi timp salariati ai Ministerului Economiei, ai Ministerului de Finante, ai altor ministere. Veniturile pe care le obtin ca reprezentanti ai statului vor fi impozitate cu procente foarte mari, ramane sa stabileasca Guvernul care vor fi aceste procente. Atentionez ca, atunci cand este vorba de reducerea anvelopei salariale cu 25%, este vizata si administratia centrala si administratia locala, in egala masura sunt vizate ambele administratii. Si imi fac datoria sa transmit un mesaj celor din administratia locala ca nerespectarea, de data aceasta, a celor ce vor fi stabilite de Guvern va duce la reducerea cotei defalcate. Nu in ultimul rand, as vrea sa mentionez ca acest program era inevitabil, programul de reducere a cheltuielilor bugetului de stat, precum si resursele alocate cheltuielilor sociale. Vreau sa aveti in vedere urmatorul lucru: salariile personalului bugetar reprezinta 9,4% din produsul intern brut. Asta inseamna 28% din buget. Cheltuielile sociale, care includ si pensiile, reprezinta 12% din produsul intern brut, ceea ce inseamna peste 35% - ca sa nu rotunjesc la 36% -, dar peste 35% din bugetul de stat. Facem o socoteala elementara, sa stim unde am ajuns: 27% salariile bugetarilor, 35% costurile sociale si asta inseamna 62% din buget. Si atunci ne intrebam cum mai putem aloca bani sufficienti pentru scoli,

dand deoparte salariile, pentru spitale, pentru armata, chiar pentru functionarea armatei, pentru functionarea politiei, daca noi ducem toate resursele in protectie sociala si in salarii pentru bugetari. Nu as vrea sa facem impreuna socoteala, si o putem face cu usurinta, constatam ca venitul mediu in bugetul de stat este 31% din produsul intern brut, iar cheltuielile bugetului de stat sunt aproape 40%, ceea ce inseamna ca de undeva trebuie sa completam aceasta diferenta, de la venituri pana la cheltuieli. Iar locul in care trebuie sa restructuram cheltuielile este sectorul bugetar si sectorul social.

Cu siguranta nu am epuizat toate masurile, acestea au fost cele discutate, pe fond, cu reprezentantii FMI, Bancii Mondiale si Uniunii Europene. Vor mai fi si multe alte masuri pe care trebuie sa le ia Guvernul, cum ar fi unele modificari la Codul Muncii pentru a flexibiliza forta de munca, unele analize cu privire la impozite - si aici va dau un exemplu legat de impozitul pe terenurile agricole. Daca va aduceti aminte, cifra acreditata anul trecut ca fiind suprafata agricola nelucrata a fost de circa 30% din total suprafata agricola. Si anul trecut, ca si anul acesta, detinatorii de terenuri primesc subventie si pentru suprafetele de teren nelucrate - si nu este o subventie mica, sunt circa 130 de euro pe hectar, iar impozitul pe hectar este 35 de lei. Sigur ca-mi convine foarte mult sa nu lucrez terenul si in fiecare an sa primesc subventia la hectar pe care mi-o pune la dispozitie Uniunea Europeana. Va veni o zi in care sa discutam si subventiile din agricultura. Va pot da o cifra - si aici: aviz foarte serios reprezentantilor agriculturii care se plimba in fiecare zi la televizor si se plang de lipsa subventiilor. Ii attentionez ca din cauza evaziunii din agricultura in ultimii zece ani statul roman a acordat subventii de circa 30 de miliarde si de pe urma agriculturii a avut incasari in ultimii zece ani de circa 400 de milioane. Acest lucru nu mai poate continua. Nu ne putem face ca nu vedem realitati care s-au construit - din motive politice, din orice motiv - timp de 20 de ani. Dar sansa Romaniei asta este: daca ne restructuram cheltuielile acum, daca punem acum capat sau diminuam evaziunea fiscala si contrabanda. Din acest punct de vedere va pot spune ca in discutiile pe care le-am avut cu membri ai Guvernului am attentionat ca responsabilitatea cea mai mare in diminuarea evaziunii fiscale si a contrabandei cu tigari, cu alcool si cu

alte bunuri revine ministrului Vladescu si ministrului Blaga, cei care au instrumentele de control sau de oprire la frontiera a bunurilor care fac obiectul contrabandei.

Un subiect pe care nu l-am discutat cu Fondul, dar l-am discutat cu Guvernul este modificarea rapida a Legii achizitiilor publice. Si aici vreau sa va atentionez ca apreciez necesara - si acest subiect l-am discutat si cu Guvernul, si cu delegatia Fondului - transparentizarea modului de organizare a licitatiilor - si inca o data, ii invit public sa utilizeze sistemele electronice de licitatie - si, de asemenea, trebuie facute modificari in zona modului de atribuire a licitatiilor. Directiva Uniunii Europene solicita sa existe o structura administrativa de apel a participantilor la licitatie. Din pacate, legea noastra duce lucrurile pana la epuizarea tuturor optiunilor pe care o firma care pierde licitatia le are in justitie. Legea va trebui sa stabileasca faptul ca dupa ce structura administrativa este de acord ca licitatia a fost corecta sau incorecta se semneaza sau nu se semneaza contractul, in functie de decizia agentiei specializate, urmand ca cei care doresc sa se adreseze justitiei sa se adreseze, dar fara a bloca derularea contractului. Va pot da cateva exemple. In momentul de fata este un tronson de autostrada, daca nu ma insel, Deva-Orastie, care a fost licitat in 2006 si abia s-a terminat procesul, urmand sa fie reluata licitatia, pentru ca cei care au participat la licitatie nici nu mai sunt prin tara, nu mai sunt interesati de licitatie. Deci am ajuns la asemenea situatii.

In sfarsit, daca masurile pe care le-am precizat se iau, se creeaza resursa financiara pentru cateva prioritati majore. Una si cea mai importanta este plata datoriilor pe care le are statul catre firme. Acest lucru este esential pentru a incuraja firmele in procesul de reluare a cresterii economice, pentru a le crea conditiile acceptabile pentru reluarea activitatii. O alta plata care trebuie urgent facuta este cea care vizeaza plata datoriilor spitalelor. In sfarsit, sumele eliberate prin luarea acestor masuri si multe altele pe care le va stabili Guvernul in discutiile cu Fondul vor fi utilizate pentru a sustine proiectele cu finantare europeana si prioritatea este sustinerea proiectelor pentru intreprinderi mici si mijlocii. Sigur, aici sunt mai multe variante, cu bani, in mod direct, cu garantii guvernamentale, dar ca sa eliberezi

garantii guvernamentale trebuie sa ai resursa financiara, pentru ca in situatia executarii garantiei, statul trebuie sa plateasca. De ce este atat de urgenta sustinerea proiectelor mici, pana in 20-30 de milioane de euro? Pentru ca s-a constatat ca 90% din proiectele aprobate nu mai pot fi derulate, pentru ca bancile nu crediteaza componenta autohtona pe care firma privata sau persoana fizica ce a obtinut aprobarea proiectului trebuie sa o puna alaturi de banii europeni. Nu in ultimul rand - asta n-a facut obiectul discutiilor cu Fondul - procesul de descentralizare trebuie accelerat masiv. As vrea sa ma intelegeti foarte bine si sa nu fie loc de speculatii. Atunci cand vorbim de reducerea salariilor in aparatul bugetar central si local, nu ma refer la reducerea banilor pentru spitale, pentru scoli, ci strict la salarii, nu la cheltuielile de functionare a sistemelor, care vor fi mentinute asa cum ele se afla in buget in momentul de fata. Inchei spunandu-va ca mizez pe solidaritatea macar a oamenilor politici din arcul guvernamental. Alternativa la acest program al increderii pentru Romania este introducerea imediata a cresterii fiscalitatii, ca solutie de a aduce bani la buget. As vrea sa fac un comentariu. Multi veti spune: reducere de 25% la fondul de salarii sau reducere de 15% la pensii. Orice calcul ne arata ca, cel putin in zona pensiilor mici, toata pensia se duce pe cosul zilnic si pe cheltuielile curente - electricitate, telefon, gaze si asa mai departe. O crestere a TVA i-ar fi afectat cel putin la fel de mult pe cei cu pensii mici ca si reducerea cu 15% a pensiilor. Deci, aici lucrurile trebuie privite in ansamblul lor, dar esenta, dincolo de acest lucru, a fost legata de grija de a nu pune in sarcina tuturor celor 22 de milioane si mai ales in sarcina sectorului privat al economiei excesul de cheltuieli pe care il are bugetul de stat al Romaniei. Inchei spunand inca o data ca am incredere ca vom reusi. Eu imi asum liniile acestui program, voi fi un partener al Guvernului si, pentru ca va spun acest lucru, vreau sa mai inchid un zvon. Am inteles ca ma vedeti in postura de a face remanieri, de a da afara ministri. Nu pune nimeni problema remanierilor. Ceea ce ne trebuie acum este stabilitate si incredere. Imi este cunoscut faptul ca exista segmente interesate si in instabilitate si in lipsa de incredere. Le vad si eu, le simt pe pielea mea, dar vom merge inainte, pentru ca marea majoritate a celor responsabili inteleg ca nu mai putem amana masurile de reducere a cheltuielilor publice.

Nereducerea lor inseamna sa continuam sa facem imprumuturi, pentru a acoperi cheltuielile sistemului statului.

Nu vreau sa intru in polemici cu nimeni, dar nu ma pot abtine sa nu fac un comentariu, legat de cei care sunt atat de nemultumiti de ce a facut Guvernul. Le-as aduce aminte ca din interese politice, au lasat Romania fara guvern in ultimele patru luni ale anului 2009. Deci acest guvern a inceput sa ia masurile la care se angajase cu Fondul abia din ianuarie. Le-as aduce aminte ca atunci cand s-a dus guvernul cu Legea pensiilor in Parlament, solutia pe care au gasit-o pentru a incerca sa obtina avantaje electorale a fost o motiune de cenzura care sa duca la caderea guvernului in perioada de criza. Nu as vrea sa le aduc aminte si risipa din 2008, care a adus voturi, dar acum aduce nenorociri Romaniei. Poate ca decenta si solidaritatea este mai buna decat demagogia, pentru ca nu voi ezita sa ii arat exact asa cum sunt, daca uita ce au facut pana acum cateva luni, cand erau la guvernare sau pana la sfarsitul anului 2008, cand ne duduia economia. Atunci am avertizat si cu privire la cele 42 de ordonante de urgenta care tot mareau salarii, am trimis si legi inapoi, acolo unde a fost vorba de legi trecute prin Parlament, v-as aduce aminte legea cu diplomatii, care a primit un raspuns foarte prompt, 100% votata din nou. Semnalul pe care l-am tras cu privire la pensii, sustinand nesustenabilitatea lor, urmare a resurselor din fondul de pensii, mie tineti sa imi amintiti tot timpul ca am promulgat legea cresterii salariilor in educatie. Asa este, am promulgat-o, din cele 50% s-au acordat 17%, dar ea nu produce efecte. Cei care au promovat ordonante si legi si au risipit 3,2 miliarde din Fondul national de investitii, sa se mai gandeasca daca au dreptul moral sa discute acum despre ce stiu ei. Daca aveti intrebari.

Intrebare: Daca ne puteti spune ceva despre disponibilizari, pentru ca s-a discutat si au fost diverse cifre despre disponibilizari.

Presedintele Romaniei, Traian Basescu: Asa cum v-am spus, cele doua variante au fost discutate in paralel: varianta maririi fiscalitatii, care tot viza reducerea cu 20% a veniturilor aparatului bugetar, si varianta aceasta, in care noi ne facem curat in gradina noastra, in aparatul bugetar. Nu am convenit astazi cu Fondul care vor fi

benchmark-urile înainte de eliberarea transei următoare. În mod normal, transa următoare trebuia eliberată în partea a doua a lunii iunie, dar, cu certitudine, vor fi introduse benchmark-uri care vor face ca transa următoare de la Fond să intre în luna iulie, pentru a da timp Guvernului să probeze că este angajat să își ia măsurile pe care le convenim. La întrebarea: reducerile de personal până când se vor face? - eu cred că, aici, sindicatele au dreptate, deși au dreptate doar când își aduc aminte de subiect, în realitate nu fac nimic pentru a se întâmpla altfel, și anume au dreptate atunci când spun: trebuie să vedem într-adevăr care sunt cei buni și care sunt cei slab pregătiți. Și atunci, măsura de reducere a anvelopei financiare cu 25% este una care intră în invigoare la 1 iunie. Până la sfârșitul anului, sindicatele, împreună cu șefii de instituții din administrația centrală, din administrația locală n-au decât să facă comisii comune, comisii unilaterale, multilaterale, să analizeze valoarea fiecărui funcționar și să stabilească cine pleacă și cine nu. Deci au timp șase luni, pentru ca veniturile oricum se reduc cu 25%. Deci, nu salariile, veniturile se reduc cu 25%. Până la sfârșitul lunii decembrie pot să-și analizeze fiecare salariat în parte. Mai ales, mai ales - și nu vreau să se înțeleagă greșit -, nu e un război cu liderii sindicali, dar le spun cinstit ce cred despre ei, mai ales că foarte mulți apar la televizor și vorbesc de corupție, că și cum corupția s-ar face când se întrunește Cabinetul, uitând domnii lideri sindicali că membrii lor sunt cei care gestionează banii în instituțiile publice ale statului. Nu ministrul semnează nici ordinea în care să se facă plățile, nu ministrul semnează nici licitațiile, ci salariații lor. Deci, e un apel la decență pe care îl fac la domnii lideri sindicali. Aici pun și eu un accent foarte puternic pe respectarea procedurilor, pe respectarea preturilor și pe introducerea standardelor de cost.

Întrebare: Domnule Președinte, aș vrea să vă întreb dacă nu considerați că măsurile acestea vor avea efect și în sistemul privat.

Președintele României, Traian Băsescu: Da, vor avea un efect foarte bun în sistemul privat, vor elibera sistemul privat de obligațiile pe care le are de a produce bani ca să ținem asemenea aparate, de asemenea dimenisuni.

Intrebare: Efecte negative...

Presedintele Romaniei, Traian Basescu: Nu am vorbit de reducerea niciunui salariu in sectorul privat. Nu exista nimic care sa vizeze sectorul privat. Tot ceea ce v-am spus este legat de sectorul bugetar, de stat. Sigur, daca vom reusi sa antrenam investitiile in intreprinderi mici si mijlocii, poate si pentru cativa kilometri de autostrada, spre satisfactia lui Berceanu, poate ca ilustrii salariati din sectorul public, constatand ca li s-a redus salariul cu 25%, se vor indrepta catre acele intreprinderi mici si mijlocii, unde ar putea sa aiba salarii mai mari. Dar sistemul bugetar nu poate fi atat de sus, din punct de vedere al salarizarii si al veniturilor in mod deosebit, ca e o mare diferenta intre salarii si venituri, in raport cu sectorul privat, care produce banii din care traieste sectorul bugetar. Repet, e ca un om foarte gras si mare, de 200 de kilograme, care sta in spinarea unuia de 50 de kilograme si tot vrea cand vede farfuria cu mancare, tot acela gras vrea sa manance, nu-i lasa nimic celui slab, in spatele caruia sta. Nemaifiind intrebari, va multumesc mult, va doresc o zi buna!